

## **2012MME146**

Aan: Gedeputeerde Staten van Utrecht en Provinciale Staten van Utrecht

Archimedeslaan 6

3508 TH Utrecht

Datum: 1 oktober 2012

Ons kenmerk: PCL 2012/05

Onderwerp: PCL advies over Innovatieve kenniseconomie en duurzame energie

### **Punten van advies**

#### **1. Heldere economische visie is noodzakelijk**

- 1.1. Nu het ruimtelijk economisch beleid is gedecentraliseerd naar de provincies is de Provincie Utrecht meer dan ooit gebaat bij een heldere economische visie. De PCL vindt dat de Economische Visie van de Provincie “Focus op kennis en creativiteit” van september 2011 nog verder uitgewerkt moet worden. Het is nodig om duidelijker aan te geven hoe de Provincie een bijdrage gaat leveren aan het bij de tijd houden van de sterke punten van de regio (opleidings- en kennisinstellingen, stedelijkheid, cultuur en historie, aantrekkelijke landschappen en knooppuntpositie) en aan het benutten van deze sterke punten voor de gewenste economische structuur.
- 1.2. De Provincie moet zich volgens de PCL in haar economisch beleid vooral richten op de thema's duurzame economie, samenhang en samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen, kwaliteit leefomgeving, innovatiebeleid en duurzame energie.
- 1.3. Het is belangrijk dat de Provincie, de Kamers van Koophandel en de regionale afdelingen van landelijke ondernemersverenigingen hun economische visies met elkaar bespreken en waar mogelijk afstemmen. Ook is afstemming gewenst met omliggende gebieden, waaronder de regio Amsterdam, Food Valley en overige Randstad.
- 1.4. De PCL adviseert de Provincie om de verdere uitwerking van het ruimtelijk economisch beleid aan de orde te stellen in de Economic Board Utrecht i.o. de strategische samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden in de regio.

#### **2. Duurzame economie als algemeen beleidsdoel**

- 2.1. De PCL onderschrijft de keuze van de Provincie voor de economische speerpunten “life sciences”, creatieve industrie en duurzaamheidseconomie en beveelt aan zoveel mogelijk samenhang tussen deze speerpunten aan te brengen. Duurzaamheid (breder dan duurzaamheidseconomie) dient daarbij een overkoepelend en leidend begrip te zijn. De Provincie moet streven naar een economie waarin op een duurzame manier wordt omgegaan met mensen, energie, ruimte, ruimtelijke kwaliteiten, mobiliteit en grondstoffen, ongeacht welke sector het betreft.

#### **3. Vestigingsklimaat, innovatie en leefomgeving horen bij elkaar**

- 3.1. De kracht van het vestigingsklimaat in de Provincie Utrecht ligt in de concentratie van opleidings- en kennisinstellingen en de kwaliteit van de leefomgeving. De kwaliteit van de directe leefomgeving (woon- en leefklimaat) wordt van steeds grotere betekenis, vooral voor kennisintensieve bedrijven. Daarom is het van belang dat de Provincie bijdraagt aan de verdere verbetering hiervan.

#### **4. Horizontale verbreding en verticale verdieping van innovatiekracht**

- 4.1. Innovatie is nodig om in de markteconomie te overleven. Het economisch beleid van de Provincie moet gericht zijn op het stimuleren van een regionale cultuur die het doen van innovaties bevordert. De PCL adviseert de Provincie niet alleen te kijken naar technologische innovaties, maar ook naar sociale en bestuurlijke innovaties.
- 4.2. Innovatiebeleid bestaat uit het leggen van nieuwe verbindingen. Vanuit de speerpunten (topsectoren) moet het beleid worden verbreed naar ‘topvelden’ en verdiept naar meer koplopers, ontwikkelaars en toepassers. Het is een belangrijke doelstelling van de Economic Board Utrecht i.o. om samen met het nieuwe Ondernemersplein de uitvoering van dit beleid te coördineren. Door kruisbestuiving met het Utrecht 2040 netwerk kan de inzet op innovaties voor een duurzame en aantrekkelijke provincie worden versterkt.

## **5. Provincie moet uitvoering van economisch beleid faciliteren**

- 5.1. Het is goed als de Economic Board Utrecht i.o. bij de uitvoering van het economisch beleid een grote rol gaat spelen. Bij de uitvoering van het economisch beleid is de rol van de Provincie volgens de PCL vooral om de gewenste ontwikkelingen te faciliteren en te toetsen aan de randvoorwaarden van de gezamenlijk ontwikkelde visie.

## **6. “Green deals”: duurzame energie als onderdeel van provinciaal economisch beleid**

- 6.1. Duurzame energie is een belangrijk onderdeel van een duurzame economie. Vanuit het belang van de leefomgeving pleit de PCL voor het stimuleren van kleinschalige lokale opwekking van energie en van milieu efficiënte consumptie van energie. Het zou goed zijn als de Provincie (net als het Rijk) “green deals” sluit met sectoren, bedrijven, maatschappelijke organisaties of burgers om lokale duurzaamheidsinitiatieven te stimuleren.

## Toelichting

### Inleiding

De PCL brengt hierbij advies uit over Innovatieve kenniseconomie en duurzame energie. De aanleiding voor het advies is het opstellen door de Provincie van de Contouren Innovatieagenda Provincie Utrecht 2012-2015. De PCL adviseert de Provincie aan vijf aspecten nader aandacht te schenken. Daarnaast pleit de PCL ervoor om de bevordering van duurzame energie op te nemen als onderdeel van het economisch beleid.

### 1. Heldere economische visie is noodzakelijk

Ruimtelijk economisch beleid is meer dan het aanleggen van wegen en bedrijventerreinen. Dit beleid is tegenwoordig primair gericht op het bevorderen van de economische prestatie van het regionale bedrijfsleven. De Provincie moet hiervoor gunstige randvoorwaarden scheppen.

De economische uitgangspositie van de provincie Utrecht is gunstig. De provincie Utrecht behoort tot de meest welvarende regio's van Nederland. Toch is er wel enige reden tot zorg, omdat de groei van de welvaart in omliggende regio's zoals de Metropoolregio Amsterdam, Flevoland en de Veluwe hoger is. De economische groei gemeten in Bruto Regionaal Product per capita blijft in de provincie Utrecht achter bij die in omliggende regio's.

De PCL daagt de Provincie uit zich uit te spreken voor welke vorm van economische groei zij kiest. Naast de gebruikelijke maten voor economische groei (werkgelegenheid, bruto regionaal product per capita en export) kan men ook kiezen voor duurzame groei (minder negatieve externe effecten, zuinig gebruik van grondstoffen en energie e.d.). De PCL is vanuit het belang van de leefomgeving voorstander van duurzame economische groei.

De door de Provincie in de Economische Visie genoemde succesfactoren zijn volgens de PCL een gegeven: grote concentratie aan opleidings- en kennisinstututen, stedelijkheid, cultuur en historie, aantrekkelijke en gevarieerde landschappen, knooppuntpositie in het hart van Nederland, in de Randstad en vlakbij Schiphol. Het gaat er in het economisch beleid om deze succesfactoren bij de tijd te houden en aan te wenden voor de gewenste economische structuur. Hoe kunnen opleidings- en kennisinstellingen beter bijdragen aan de economische prestatie van het regionale bedrijfsleven? Van welke agglomeratievoordelen kan geprofiteerd worden en welke nadelen moeten worden voorkomen? Hoe kan het economisch belang van een aantrekkelijk en gevarieerd landschap beter worden benut? En hoe houden we het knooppunt Utrecht goed toegankelijk? Het economisch beleid van de Provincie moet antwoord geven op deze vragen. Dat doet de Economische Visie naar de mening van de PCL onvoldoende en nauwelijks op een samenhangende wijze.

Volgens de PCL is het noodzakelijk dat de Provincie een duidelijke visie heeft op de regionale economie. Dit heeft te maken met vier ontwikkelingen:

- Decentralisatie van het economisch beleid van het Rijk naar de provincies.
- De voortdurende opschaling van markten, waardoor bijvoorbeeld in de zakelijke diensten de nationaal gezien centrale ligging van Utrecht steeds meer aangevuld moet worden door een gunstige internationale verbinding (bereikbaarheid Schiphol, hoge snelheidsverbindingen, internationale autoverbindingen via de A1, A2 en A12).
- De veranderingen in de vraag naar arbeid, waarbij er niet alleen een verschuiving naar steeds hogere (opleidings)kwaliteit plaatsvindt, maar ook naar een vervangingsvraag door de toenemende uitstroom van de 'babyboomers'. De steden Utrecht en Amersfoort nemen als gevolg van de beleidsmatige nadruk op binnenstedelijk wonen een steeds groter aandeel van de provinciale bevolkingsgroei voor hun rekening. De flexibiliteit van de provinciale arbeidsmarkt is gebaat bij zo goed mogelijk functionerende regionale vervoersnetwerken, waarbij zoveel mogelijke modaliteiten (ter voet, per fiets, per auto, per openbaar vervoer) geïntegreerd worden aangeboden.
- De samenwerking op economisch gebied tussen onderwijs- en kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheden en tussen gemeenten onderling is in de Provincie Utrecht nog onvoldoende ontwikkeld. Het blijft nog vaak bij het uitspreken van intenties. Te weinig wordt daadwerkelijk gezamenlijk opgetreden. Bij de kleinere gemeenten is economisch beleid vaak

een ondergeschoven kindje, bij de grotere gemeenten komt vaak ondoelmatige beleidsconcurrentie voor. De bestaande overlegorganen in de provincie moeten worden omgevormd om effectieve samenwerking te realiseren.

Naast het streven naar duurzame economische groei zou het versterken van samenhang en samenwerking tussen bedrijfsleven en kennisinstellingen het centrale punt moeten zijn van de economische visie van de Provincie. De Provincie moet streven naar een duurzame innovatieve economie. De Provincie zal, samen met de gemeenten, lokale samenwerking in het bedrijfsleven moeten stimuleren (bijvoorbeeld via de lokale en regionale ondernemersverenigingen) en daarvoor de Provinciale Economische Agenda als leidraad moeten gebruiken. Dat biedt een kader voor lokale samenwerking.

Het is belangrijk dat de Provincie, de Kamers van Koophandel en de regionale afdelingen van landelijke ondernemersverenigingen (VNO-NCW, MKB NL etc.) hun economische visies met elkaar bespreken en waar mogelijk afstemmen. Buiten de ruimtelijke kaders van de provincie is samenhang gewenst met de economische ambities van de Metropoolregio Amsterdam, Food Valley en overige Randstad (de haveneconomie van Rotterdam, het centrum voor Vrede en Veiligheid in de Haagse regio en het Life Science cluster in de regio Leiden). De Provincie doet er goed aan bij zulke vergelijkingen de eigen positie te specificeren en de toegevoegde waarde van de eigen economie aan te geven. Dit geeft een helder beeld van de concurrentiepositie van de regionale economie in de provincie Utrecht.

De provincie Utrecht heeft een gevarieerde economie. De compleetheid van de economie wordt bevorderd door meer samenhang tussen sectoren, tussen gemeenten en met omliggende regio's. Ongewenste beleidsconcurrentie binnen de provincie en met andere regio's moet zoveel mogelijk worden voorkomen.

## **2. Duurzame economie als algemeen beleidsdoel**

De Provincie kiest terecht voor het gericht stimuleren van een creatieve kenniseconomie. Daarvoor heeft de provincie een relatief hoog geschoolde beroepsbevolking en een concentratie van opleidingen voor hoger onderwijs en kennisinstellingen in huis. De Provincie wil zich met deze keuze verder profileren op een aantal specifieke speerpunten, namelijk 'life sciences', creatieve industrie en duurzaamheidseconomie. De PCL onderschrijft het aanbrengen van deze focus in beleid, mits de speerpunten worden opgevat als vliegwiel voor de gehele economie. De speerpunten moeten dus niet al te sectoraal worden opgevat, maar in samenhang met de overige delen van de economie.

Bevordering van duurzaamheid is een algemene doelstelling van provinciaal beleid, ook in het economisch beleid. Het gaat dus niet alleen om het stimuleren van een duurzaamheidseconomie ('bedrijven en kennisinstellingen die hoogwaardige, innovatieve toepassingen op het gebied van duurzaamheid als product of dienst leveren of als onderwerp van onderzoek hebben') maar om het bevorderen van een duurzame economie. De samenhang tussen het duurzaam gebruik door producenten en consumenten van energie, ruimte, mobiliteit en grondstoffen staat centraal.

Bedrijven in de provincie moeten worden gestimuleerd tot meer maatschappelijk verantwoord ondernemerschap. De PCL adviseert de Provincie om hiervoor vanuit de Economic Board Utrecht i.o. een kenniscentrum in het leven te roepen. Expertise van Utrechtse bedrijven in markten van energie, bouw en logistiek moeten hierin worden gebundeld. De Hogeschool van Utrecht en de Universiteit Utrecht moeten daarbij betrokken worden. Projecten zoals de inrichting van de A12 zone moeten hiervoor strategisch worden ingezet.

## **3. Vestigingsklimaat, innovatie en leefomgeving horen bij elkaar**

De provincie Utrecht ligt in het economisch hart van Nederland. Alle gemeenten in de provincie Utrecht, op Rhenen en Veenendaal na, behoren tot de 40% economisch meest geslaagde gemeenten van Nederland (Elsevier, 30 juni 2012). Daarbij is gekeken naar de kans op werk en de prestatie van het bedrijfsleven. Maar liefst 18 gemeenten (van de 26) zitten bij de beste 20% van Nederland. De provincie is een economisch gezonde regio met een gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven.

Uit ander onderzoek blijkt dat bedrijven het vestigingsklimaat in Utrecht en Amersfoort als goed beoordelen, al blijft de tevredenheid achter bij die in Leiden, Almere en Enschede (Deloitte, 2012). De waardering in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam is wel lager. Wageningen is niet in deze vergelijking meegenomen. Utrecht en Amersfoort scoren hoog op het aanbod aan werklocaties (veel variatie, gunstige prijs/kwaliteit verhouding) en aan voorzieningen (cultuur, recreatie). In Utrecht wordt door bedrijven de beschikbaarheid van arbeid en de dienstverlening van de gemeente als goed gewaardeerd.

Verbindingen en bereikbaarheid zijn traditioneel belangrijke vestigingsplaatsfactoren voor ondernemers. Uit het genoemde onderzoek van Deloitte komt naar voren dat Amersfoort het meest gunstig scoort ten opzichte van alle onderzochte steden in Nederland (per auto en openbaar vervoer). De bereikbaarheid van Utrecht is per trein goed, maar per auto minder. Dat zijn opvallende uitkomsten want bereikbaarheid is voor ondernemers een veel gebruikte reden om te klagen. Bereikbaarheid heeft vaak geen direct verband met het bedrijfsresultaat, maar leidt tot een veel voorkomende ergernis. Almere en Den Bosch halen vooral Utrecht in op het punt van bereikbaarheid.

De voorsprong van de provincie op grond van vestigingsfactoren als centrale ligging en goede bereikbaarheid wordt in de loop van de tijd wel kleiner. In de eerste plaats omdat andere provincies Utrecht op deze punten inhalen. Ten tweede vanwege de voortschrijdende internationalisering. Het draait steeds meer om internationale bereikbaarheid en om internationale markten. Om zich in deze opschaling staande te houden is de concurrentiekracht van de Utrechtse economie steeds meer afhankelijk van de endogene groeikracht en minder van de ligging. De innovatieprestatie van het regionale bedrijfsleven wordt daarmee van steeds meer doorslaggevend belang.

Innovaties komen niet uit de hemel vallen en moeten door het bedrijfsleven worden georganiseerd. Sommige bedrijven doen dat zelf, bijvoorbeeld door een eigen R&D afdeling. Dit is gebruikelijk in vooral industriële bedrijven. In de diensteneconomie wordt meestal samen met de klant geïnnoveerd. Diensteninnovatie is een kwestie van verticale samenwerking, waarbij soms een bijdrage vanuit de kennisinstellingen gewenst is (kennisvalorisatie). Ook in de diensteneconomie kunnen Regionale Innovatie Systemen uitkomst bieden.

In Nederland wordt de Brainportregio Eindhoven als een succesverhaal beschouwd. Kopiëren van dit succesverhaal heeft voor de provincie Utrecht echter weinig zin, want daarvoor verschilt Utrecht te zeer van Eindhoven. In Utrecht draait het minder om “high tech” activiteiten en ontbreken grote wereldspelers. Daar waar in de provincie Utrecht technologische innovaties plaatsvinden, mag het bedrijfsleven een (pro)actieve houding van de Provincie verwachten. Verder gaat het in Utrecht vooral om sociale en bestuurlijke innovaties. De Provincie moet zich inzetten om een regionale omgeving van succes te creëren. De instelling van een Economic Board Utrecht is hierbij voor de uitvoering van groot belang.

Naast een innovatief bedrijfsklimaat is de kwaliteit van het woonklimaat van steeds meer betekenis. Deze relatie met het economische beleid loopt via de arbeidsmarkt: bedrijven vestigen zich steeds waar mensen graag wonen. Dit geldt zeker voor kennisintensieve bedrijven. De provincie Utrecht heeft kenniswerkers veel te bieden. De helft van 26 Utrechtse gemeenten behoort tot de Top 100 woongemeenten van Nederland (Elsevier, 30 juni 2012). De basisvoorzieningen (kinderopvang, zorg, winkels) zijn er goed op orde, evenals de voorzieningen voor cultuur en recreatie. We zagen al eerder dat ondernemers in Utrecht juist de laatstgenoemde voorzieningen hoog waarderen. Op het punt van natuur, rust en ruimte behoren de Utrechtse gemeenten echter bij de slechtst scorende helft van de Nederlandse gemeenten (met uitzondering van de gemeenten Utrechtse Heuvelrug en Woudenberg)

De kracht van het vestigingsklimaat van de provincie Utrecht ligt in de concentratie van opleidings- en kennisinstellingen enerzijds en de kwaliteit van de leefomgeving anderzijds. De provincie kent zowel aantrekkelijke steden als waardevolle landschappen. De ‘groene’ kwaliteit van de leefomgeving staat in Utrecht steeds meer onder grote druk. In het kader van het provinciaal economisch beleid moet

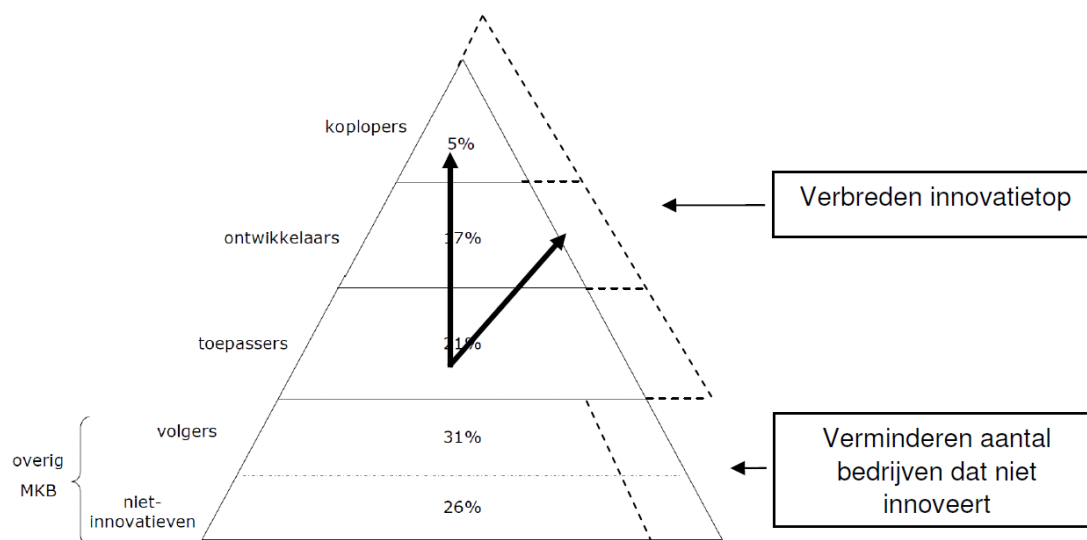
meer aandacht worden besteed aan de verbetering van het woonklimaat. Menselijk kapitaal is immers de beslissende factor in het vestigingsklimaat van de door de Provincie gewenste creatieve kenniseconomie.

#### 4. Horizontale verbreding en verticale verdieping van innovatiekracht

Het regionaal economisch beleid van de Europese Unie staat in het teken van het combineren van drie soorten groei: slim, duurzaam en sociaal ('smart, sustainable and inclusive'). Deze indeling sluit aan op de bekende driedeling 'profit, planet, people' die ook gebruikt wordt in de Staat van Utrecht. Het economisch beleid van de Provincie moet aansluiten op deze indeling en dienen voor samenhangende en evenwichtige waardevermeerdering in deze domeinen.

Dit vraagt om een horizontale verbreding van het Topsectorenbeleid zoals de nationale overheid voert. De PCL adviseert de Provincie om zich in combinatie met de topsectoren te richten op topvelden. In zo'n topveldenbeleid wordt uitgegaan van de gekozen speerpunten ('life sciences', creatieve industrie, duurzaamheidseconomie) en worden verbindingen gelegd met andere sectoren. Recent heeft de Universiteit Utrecht voor de regio Amersfoort een onderzoek naar dit onderwerp afgerond (UU, 2012). Dat heeft het beleidsconcept van de 'Amersfoortse Ruit' opgeleverd: een pleidooi om op de verbindingen tussen management advies, ICT, ontwerp en zorg meer innovatieve activiteiten te ontwikkelen. Een dergelijk onderzoek zou ook in andere delen van de provincie kunnen worden uitgevoerd. De bedoeling is om de relaties tussen vernieuwende activiteiten in de economie van de provincie in kaart te brengen en daarmee de horizontale verbreding van het beleid tot topvelden onder woorden te brengen. De PCL adviseert de Provincie om in haar economisch beleid het verbinden van verschillende innovatieve sectoren centraal te stellen, en dus de bevordering van gezondheid, creativiteit en duurzaamheid als een samenhangend geheel te beschouwen.

Naast horizontale verbreding van het beleid is verticale verdieping nodig. Volgens onderzoek van de Kamer van Koophandel Midden- Nederland behoort 43% van de Utrechtse bedrijven tot de groep innovatieve bedrijven: 5% is koploper, 17% ontwikkelaar en 21% toepasser. Het rendement van het op bevordering van innovatie gerichte regionaal economische beleid neemt toe wanneer deze groep bedrijven in omvang en aandeel in de regionale economie toeneemt. Daarvoor is nodig dat ontwikkelaars doorschuiven naar koplopers en toepassers naar ontwikkelaars. Bovendien moeten volgers vaker toepassers worden.



Figuur 1: Innovatiepyramide

De PCL adviseert de Provincie om de horizontale verbreding en verticale verdieping van het op bevordering van innovatie gerichte economisch beleid ter hand te nemen. Volgens de PCL moet de Economic Board Utrecht i.o. in nauwe samenwerking met het nieuwe Ondernemersplein voor de uitvoering daarvan het voortouw nemen.

#### **5. Provincie moet uitvoering van economisch beleid faciliteren**

De PCL is er voorstander van dat de Provincie ondernemerschap van andere partijen stimuleert en faciliteert (zie eerder advies). Dat geldt zeker op economisch gebied. De Provincie moet zich beperken tot een heldere visie op de toekomstige economie van Utrecht en wat nodig is om tot de realisering van die visie te komen. In dit advies legt de PCL daarbij de nadruk op:

- meer samenhang en samenwerking,
- kennisvalorisatie en vergroten kwaliteit leefomgeving,
- horizontale verbreding en verticale verdieping van innovatie.

Het vinden van duurzame oplossingen is daarbij in alle gevallen het leidende motief.

De PCL adviseert de Provincie om de uitwerking van het economisch beleid aan de orde te stellen in de Economic Board Utrecht i.o., de strategische samenwerking tussen bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen in de regio, die naar verwachting ook de bevordering van innovatie zal coördineren.

Ons advies om het ontwikkelen van duurzame oplossingen en het versterken van de leefomgeving als vestigingsklimaat tot leidend motief in het economisch beleid van de Provincie te maken, sluit aan bij de doelstellingen van Utrecht 2040 (streven naar een duurzame en aantrekkelijke provincie). Het netwerk Utrecht 2040 zet in op het verbinden van private en publieke partijen voor de ontwikkeling van innovaties die bijdragen aan de nodige transitie voor de middellange en lange termijn. Daarmee hebben de Economic Board Utrecht i.o. en het netwerk Utrecht 2040 elkaar goed aanvullende doelstellingen. De PCL adviseert om te zorgen voor een goede kruisbestuiving tussen beide netwerken om een versnelling van duurzame economische ontwikkeling tot stand te brengen.

#### **6. ‘Green deals’: duurzame energie als onderdeel van provinciaal economisch beleid**

Duurzame oplossingen vereisen innovatie. Dat geldt in ieder geval voor duurzame energie. De PCL adviseert de Provincie om het streven naar meer duurzame productie, distributie en consumptie van energie als belangrijk aandachtspunt in het Provinciale beleid te benoemen en te komen tot een innovatieve duurzame economie. De PCL pleit ervoor dat de Provincie in navolging van het beleid van de rijksoverheid ‘green deals’ sluit. Dit zijn overeenkomsten met sectoren, bedrijven, maatschappelijke organisaties of individuele burgers om lokale duurzaamheidsprojecten te stimuleren. Het gaat niet om subsidies, maar om het bieden van de helpende hand bij het vinden van kapitaal, het sneller afgeven van vergunningen, het wegnemen van belemmeringen in regelgeving en het informeren over nieuwe technologieën. De Provincie is bij uitstek de partij om duurzame business cases tussen bedrijven, overheden, instellingen en burgers te faciliteren.

De PCL is een warm voorstander van kleinschalige opwekking van energie. Vanwege het belang van de leefomgeving, ook als vestigingsplaatsfactor voor bedrijven, ziet de PCL weinig mogelijkheden in de provincie voor grootschalige productie van duurzame energie. Voor grootschalige productie van energie uit waterkracht is Utrecht te vlak, voor windenergie te vol, voor energie uit biomassa te weinig agrarisch. Utrecht is wel geschikt voor duurzame productie van energie uit de bodem (aardwarmte) en uit de hemel (zonenergie). Maar ook dan heeft kleinschalige productie de voorkeur van de PCL. Volgens sommige deskundigen kan Nederland met 26.000 lokale initiatieven voor energieopwekking een compleet groen energieland zijn (FD, 29 juni 2012). De Provincie Utrecht zou bij dit streven een voortrekkersrol moeten willen vervullen. De animo bij burgers om deel te nemen aan lokale initiatieven voor energieopwekking moet door de Provincie zo veel mogelijk worden gestimuleerd.

De PCL adviseert de Provincie een beleid te voeren dat de nadruk legt op meer milieu-efficiënte energieconsumptie. Een meer spaarzaam gebruik van energie en het hergebruik van energie (afvalwarmte) zouden in de provincie Utrecht voorop moeten staan. Daarbij moet vanuit het perspectief van de gebruiker de gehele energieketen tegen het licht worden gehouden.

De inrichting van de leefomgeving is daarbij van belang. Door schakeling van verschillende vormen van landgebruik (bijv. industrie, kantoren, huizen) kan onnodig verlies van energie worden voorkomen en beter gebruik worden gemaakt van elkaars restwarmte.

De Provincie heeft tot taak de kwetsbaarheid van de energievoorziening te beperken. Dat kan door afspraken te maken met grootschalige energieproducenten van buiten de provincie, maar ook door de stimulering van kleinschalige productie, distributie en consumptie van duurzame energie in de provincie. De PCL beveelt de Provincie aan dit laatstgenoemde punt tot speerpunt te maken van het beleid gericht op een duurzame economie.

Hoogachtend,  
De Provinciale Commissie Leefomgeving (PCL),



Drs. A.F. van de Klundert,  
Voorzitter



Mevr. Drs. J.E.H. van der Heijde,  
Secretaris